

Det anklagede jeg i mit ordførerindlæg tilhængerne for, og det vil jeg selvfølgelig have lov til at gøre, uden at det skal påstås, at jeg dermed nedgør politiske modstandere. Det er noget helt andet.

Og så lad mig bare sige tak til udenrigsministeren for, at jeg får svar på det skriftlige spørgsmål, jeg i sommer stillede omkring Danmarks udmeldelsesmuligheder af Schengen efter Amsterdam. Jeg tror nu nok, hvis jeg husker rigtigt, at udenrigsministeren har besvaret spørgsmålet, nemlig ved at henvise til, at Justitsministeriets redegørelse om forfatningsretlige forhold ved Amsterdamtraktaten, som vi jo fik den 6. oktober, ville indeholde svar på dette spørgsmål. Men det svar kan jeg nu ikke finde.

Og derfor vil jeg selvfølgelig, hvis udenrigsministeren nu vil tage spørgsmålet op igen og så levere et skriftligt svar, sige tak for det og så bare tage det som udtryk for, at udenrigsministeren altså ikke i dag er i stand til at svare på et spørgsmål om, hvordan Danmarks udmeldelsesmulighed efter Amsterdamtraktaten er i forhold til i dag, altså i forhold til Schengensamarbejdet. Det tager jeg naturligvis til efterretning og venter så på det skriftlige svar.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Til hr. Holger K. Nielsen: Hr. Holger K. Nielsen siger: Jamen der vil jo blive lagt pres på Danmark, hvis de andre inden for Schengensamarbejdet i den overstatslige del vedtager noget. Ja, det kan vi da godt komme ud for, at der er et pres, hvor vi må vælge. Men vi vælger selv.

Det er da ikke sådan, at fordi et samarbejde er mellemstatsligt, så kan man ikke lægge pres på hinanden. Det virkelige liv lægger tit pres på nationer for at træffe beslutninger, og sådan vil det også være her. Der er ingen forskel.

Jeg synes ikke, man med rette kan bruge den argumentation, hr. Holger K. Nielsen her anvender, hvis man i øvrigt vil opretholde vores forbehold. For vores forbehold er jo netop, at vi ikke har noget imod, at de andre går videre, bare vi sikrer os, at for vores vedkommende skal det retlige samarbejde foregå på et mellemstatsligt niveau. Det er det, vi har sikret, og det er just det, vort forbehold går ud på.

Hvis hr. Holger K. Nielsen ønsker at fravige det forbehold, således at vi ikke længere skal deltage kun på mellemstatsligt grundlag, så er det selvfølgelig en anden sag. Så er det en anden forhandlingssituation.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 4:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvad agter regeringen at foretage sig i tilfælde af et dansk nej til Amsterdamtraktaten ved folkeafstemningen herom i foråret 1998?«

Af Kirsten Jacobsen (FP), Kim Behnke (FP), Jan Køpke Christensen (FP) og Annette Just (FP). (Forespørgslen anmeldt 8/10 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 21/10 97).

Begrundelse

Annette Just (FP):

Det er jo ikke, fordi vi ikke har talt om dette før i dag, men situationen er, at vi i 1992 havde en folkeafstemning, hvor det blev et flertal imod Maastricht-Traktaten, hvorpå man øjeblikkelig lavede et eller andet lille nationalt kompromis med nogle små undtagelser, som vi har diskuteret hele dagen. Vi vil stadig påstå, at de har ikke haft nogen stor indflydelse, men man kunne sende den ud til endnu en folkeafstemning, og så blev det et knebent ja, som vi allesammen ved.

Nu skal vi så have en folkeafstemning om Amsterdamtraktaten den 28. maj 1998, har statsministeren selv bebudet, og regeringen har med sin fantastiske overlevelsesevne virkelig været en succes med at fortælle om alle mulige og ustyrlige grunde til, hvorfor man skal sige ja. Men ikke et ord om, hvad der sker, når vi siger nej. Det er Fremskridtspartiets fulde overbevisning, at vi kan stole på, at når Danmark har sagt

nej, er Amsterdamtraktaten ikke mere, og det, vi gerne vil have regeringen til, er at sige, hvad det er regeringens opfattelse, at Danmark vil gøre, når Danmark har sagt nej den 28. maj 1998.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Amsterdamtraktaten er, som det er de fleste bekendt, resultatet af 15 måneders benhårde forhandlinger, og Danmark var med hele vejen igennem fra første dag til sidste dag i disse forhandlinger. Forhandlingerne har været formet og været ført i tæt, tæt samspil med Folketingets partier og ikke mindst Folketingets Europaudvalg, som udenrigsministeren også tidligere i dag har understreget, og vi overvurderer vel ikke os selv, når vi siger, at den danske indsats har givet bonus. Det kan faktisk dokumenteres, det kan læses.

Vi har præget Amsterdamtraktaten på en række afgørende punkter. Vi står i dag med en bedre traktat end den, vi har. Maastrichttraktaten vil blive afløst af en bedre traktat, og det er der en lang, lang række gode grunde til, som det også fremgår af bemærkningerne i regeringens lovforslag om Danmarks tilslutning til Amsterdamtraktaten, som vi netop har haft til forhandling her i Salen.

Jeg skal ikke gentage, men blot understrege, at vi faktisk i den nye traktat genfinder langt flere – langt flere – velbegrundede dele af det danske samfunds grundlæggende værdier: fra menneskerettigheder over beskæftigelse og miljø til åbenhed og til de andre mål, vi nu engang lægger så stor vægt på her i samfundet.

Med Amsterdamtraktaten er vi samtidig i den situation, at vi har givet startskuddet til en ny fase i EU's udvidelse. Uden Amsterdamtraktaten ingen ordentlig udvidelse og slet ingen afslutning på udvidelsesforhandlingerne, sådan er det. Det gælder oven i købet, fordi netop udvidelsen er vor generations største pligt og største udfordring, og det kan ikke nytte noget, at vi ryster på hånden og ikke ser den historiske forpligtelse, vi har.

For det tredje: I Amsterdamtraktaten har regeringen sikret de fire danske forbehold, som vi har lovet at sikre. De står uændret før, under og efter konferencens forløb, og det er så sandt, så sandt.

Min sjæl, hvad vil du mer? Vi står med en bedre traktat end den, vi har; vi står med de fire forbehold, som vi har lovet, og vi står med en udvidelsesstart på det vigtigste udenrigspolitiske projekt siden Anden Verdenskrig. Alt sammen er intakt, den afgørende udvidelse med de 10 central- og østeuropæiske lande kan nu gå i gang. Af disse tre afgørende grunde – udvidelsen kan gå i gang, en bedre traktat end den, vi har, og de fire forbehold sikret – arbejder den danske regering derfor for et dansk ja den 28. maj 1998. Det vil vi faktisk bruge vores energi, vores idékraft, vores argumentationskraft og vores informationsarbejde på.

Så er der en række andre partier, der arbejder for et nej, og som har en helt anden dagsorden. Det er sådan set deres problem: De arbejder for et nej til traktaten, men de har, synes jeg, i grunden ikke særlig let ved at forklare, hvad et nej egentlig skal bruges til, og det har de ikke, fordi de jo ikke er enige om, hvad det nej skal bruges til. De er heller ikke engang enige om, hvad begrundelsen for nej et egentlig skal være, og det kan man da ikke forlange at vi skal klare for de pågældende partier – undskyld jeg siger det. Meget vil vi gerne gøre.

Men for nu at komme til det seriøse, skal jeg sammenfatte meget, meget kort, inden udenrigsministeren, som jeg vil foreslå, besvarer mere uddybende på regeringens vegne.

Konsekvenserne af et nej vil jeg egentlig godt hæfte et par overskrifter på. Som jeg har sagt ved flere lejligheder, betyder et nej, at Danmark bliver kastet ud i en situation, hvorover der står: Usikkerhed, usikkerhed og usikkerhed. Der kan tilføjes, at vi mister indflydelse, vi mister vores position, vi bliver bragt i drift til sidelinjen i det europæiske samarbejde, og vores ambitioner om at gøre os gældende, sætte vores præg og inspirere bliver sat tilbage. Dertil kommer, at vi kommer til at forsinke en proces, som har at gøre med den vigtige opgave, jeg just beskrev før, nemlig fredens proces, udvidelsens proces, og endelig fraskriver vi os indflydelse på beslutninger, der har afgørende betydning – ikke alene for os, men for hele Europa fra Atlanterhavet til Uralbjergene.

Jeg kan ikke se, at det er i det danske samfunds interesse, og jeg er temmelig overbevist om, at et nej først og fremmest vil betyde, at det er de mennesker i vores samfund, der i virkeligheden har det hårdest – de mennesker, der først bliver arbejdsløse eller har sværest ved at komme i arbejde – som bliver de reelle tabere.

Vi andre skal nok klare os, eliten skal nok klare sig. Men dem, der bliver de reelle tabere ved et nej den 28. maj, bliver dem, der har sværest ved at klare sig i øvrigt og dem, der har sværest ved at få en fremtid i øvrigt.

Derfor er et ja til Amsterdamtraktaten den 28. maj 1998 helt, helt grundlæggende for den danske befolknings selvværd, for det danske samfunds betydning, for den største udenrigspolitiske opgaves løft ind i det næste århundrede og endelig for hele det danske samfunds rolle i nærområdet, i Nordeuropa, i hele det store balstiske område. Det er de centrale argumenter.

Til dem, der taler om genforhandling, må jeg sige, at det tror jeg ikke et øjeblik på. Intet i vores erfaringsgrundlag peger derpå. Vi har oven i købet været i en situation, hvor den mulighed blev rejst, men den mulighed fik ikke medløb. Vi har også tidligere forpligtet os til, som udenrigsministeren sagde, at vi gennem en årrække ikke ville lægge hindringer i vejen for, at de andre kunne gå videre, hvis de havde ønske derom. Derfor må jeg anbefale, at det bliver et ja ved den kommende folkeafstemning og derfor må jeg sige, at et nej ikke er i dansk interesse, og at konsekvenserne vil være negative for det danske samfund.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Hvad vil Danmark foretage sig, hvis Danmark stemmer nej til Amsterdamtraktaten?

Lad mig sige, at jeg tror ikke på, det bliver et nej, jeg tror på et ja. Men lad mig da dvæle ved den hypotetiske situation: Hvad sker der så?

Et nej må respekteres af de øvrige EU-medlemslande, og det må også respekteres af den danske regering. Men et nej vil føre til en usikker og uoverskuelig situation, der sætter EU's udvidelse i stå, og som sætter Danmark på en nærmest umulig opgave. Der er næppe nogen af de andre lande, der har lyst til at genåbne 1½ års besværlige forhandlinger. Der vil uden tvivl være stor ulyst blandt de andre lande til at ændre ved forhandlingsresultatet, som det var svært at blive enige om. At få dem overbevist om nødvendigheden af det vil være lidt af en bedrift. Dertil kommer – hvad jeg synes nogle overser – at en genforhandling meget tænkeligt kan rejse spørgsmål om nogle af de emner, hvor Danmark har presset de andre til grænsen af, hvad de vil acceptere. Ikke mindst gælder dette på miljøområdet.

For det andet vil Danmark stå i en svær situation, hvis det endelig kom til en genforhand-

ling, for hvem skal definere, hvad der skal forhandles om, som statsministeren også var inde på? Hvad er det for krav, Danmark skulle stille op? Meldingerne fra nejsiden er jo af meget blandet karakter, mildest talt, spændende som den er fra det yderste venstre til det yderste højre. Skal vi spille ud med krav om bedre miljøgaranti for at tilfredsstille hr. Holger K. Nielsen? Skal vi spille ud med, at der skal være færre regler, som jeg går ud fra at fru Annette Just ville synes, eller skal vi spille ud med en udmeldelse, som jeg ved, at nogle andre modstandere ønsker? Det hænger jo slet ikke sammen, og derfor ville det være svært at definere, hvad der skulle forhandles om.

Jeg synes især, der er grund til at understrege, at et nej vil have andre konsekvenser end blot det, at det sætter udvidelsen i stå. Danmark har meget store interesser at varetage i de kommende år. Det gælder ikke kun udvidelsen, det gælder også den kommende finansieringsreform i EU, og det gælder reformen af landbrugs- og strukturpolitikken. Ved et nej vil Danmarks rolle og muligheder for at varetage vore egne interesser i disse spørgsmål blive afgørende forandret, og vores indflydelse vil blive svækket. Jeg ved, at fru Annette Just har interesseret sig meget for denne problemstilling, så det burde hun også tænke igennem til bunds.

Jeg må sige konkluderende, at udsigterne i tilfælde af et nej ikke er lyse. Jeg synes, de er dystre, så hvorfor sige nej, når der nu er så mange gode grunde til at sige ja?

Forhandling

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at takke både stats- og udenrigsministeren for svarene eller forsøget på at svare – for det var det i virkeligheden – på denne forespørgsel. Dog må jeg sige, at forsøget lykkedes ikke helt. Hverken stats- eller udenrigsministeren kom ind på, hvad regeringen gør, når nej et kommer. For det gør det! Med den argumentation, regeringen har lagt for dagen i dag, er jeg ikke et sekund i tvivl om, at vi får et klart og tydeligt nej til den merpolitiske union, der er lagt op til.

Statsministeren siger meget betagende: Jamen når nu 15 lande har siddet i 15 måneder og arbejdet så hårdt og er nået frem til et kompromis, må fru Annette Just da kunne forstå, at det

kan ikke bare sådan blive lavet om. Jo, jeg tror på, at når reglerne siger, at alle skal være enige, for at der kan laves ændringer i traktaten, holder det også. Og er der et land, der siger nej, eksisterer den traktat ikke længere.

Netop for at denne regering ikke skal stå i samme situation, som den forrige regering gjorde i 1992 – og mildest talt blev taget på sengekanten og ikke anede, hvad den skulle stille op og derfor lavede en eller anden hovsæløsning sammen med SF – ønsker vi allerede nu at sige: Tænk tanken igennem og lad os se på et stykke papir, hvad der vil være den fornuftige løsning, når Danmark har sagt nej til Amsterdamtraktaten! Men her siger både statsministeren og udenrigsministeren: Nej, uhadada, vi skaber bare en ganske usikker position.

Vi skaber kun en usikker position, hvis vi ikke har gennemtænkt tingene på forhånd; men hver gang, der kommer et forslag fra nogle af de partier, der siger nej til Amsterdamtraktaten, bliver det bare skudt i stykker som værende fuldstændig urealistisk og som værende fuldstændig tåbeligt, og det er der ingen, der gider tænke på. Men ikke desto mindre står regeringen sandsynligvis den 29. maj 1998 med et problem, der er så stort som aldrig nogen sinde før.

Statsministeren siger: Jamen vi har en bedre traktat. Er det, fordi der er mere union i den? Er det det, statsministeren i virkeligheden gerne vil have, at det hele skal ind under unionen? Må vi slet ikke have noget selvstændighed tilbage i Danmark? Jeg tror det ikke. Jeg tror rent faktisk, statsministeren godt kan se, at danskerne også er værd at kæmpe for som en nation, der i fællesskab samarbejder med andre europæiske lande.

Derfor kan det heller ikke nytte noget, når udenrigsministeren siger, at det er svært at definere et svar. Det er lige akkurat begrundelsen for, at vi er nødt til at tage diskussionen allerede nu, så vi har et halvt år til at blive 100 pct. sikre på, hvad det er, der skal ske. Jeg er nemlig enig med udenrigsministeren, når han siger, at det er nødvendigt med en finansieringsreform, og at det er nødvendigt, at vi laver en reform af landbrugsstrukturen, af landbrugsfondene og strukturfondene osv. Men det er der ikke et ord om i Amsterdamtraktaten, og det ved udenrigsministeren såmænd lige så godt som jeg.

Derfor er det nødvendigt, at de 15 stats- og udenrigsministre sætter sig ned og siger: Hvordan får vi rullet unionen tilbage til gavn for

befolkningen i hele Europa, også til gavn for de nye demokratier i Europa? Det er ikke til gavn for dem at få endnu mere union og få det hele tværet ind i Amsterdamtraktaten, og derfor har jeg et forslag til vedtagelse, der lyder:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at regeringen var uforberedt på situationen, da Maastrichttraktaten blev forkastet ved folkeafstemningen herom i 1992. Folketinget opfordrer derfor regeringen til snarest og inden årsskiftet 1997-98

- at udarbejde planer for EU's, herunder Danmarks, stilling til Maastrichttraktaten, efter forkastelse af Amsterdamtraktaten,
- at udarbejde en detaljeret anbefaling til formen af det fremtidige EU-samarbejde efter et dansk nej og derved forkastelse af Amsterdamtraktaten,
- at offentliggøre og udgive disse dokumenter.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 4).

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Ove Fich (S):

Vi beskæftiger os her med den hypotetiske situation, at det bliver et nej ved folkeafstemningen den 28. maj 1998. Og hvad er egentlig scenariet? Jo, scenariet er selvfølgelig, at de andre lande føler sådan set ikke, de har et problem, men de vil kigge på Danmark og sige: Hvad agter I nu at gøre?

I Danmark er det jo regeringen, der må løfte opgaven; men jeg går da ud fra, at regeringen vil kigge på partierne og sige: Hvad synes I nu, vi skal gøre? Og så vil der selvfølgelig komme forskellige meldinger. Der vil f.eks. komme en melding fra Socialistisk Folkeparti, som vil sige: Vi skal have en genforhandling, ligesom vi havde i 1992, for det står der i landsmødeudtalelsen. Jeg vil gerne rette det af hensyn til historien. Faktisk var der ikke en genforhandling i 1992. Danmark fik forbeholdene, men der var ingen genforhandling af traktaten, så man laver en vis historieforsælsning. Men nuvel, det vil være spørgsmålet. Og så må man jo spørge Socialistisk Folkeparti: Er det miljøet? Er det beskæftigelsen? Forbrugerpolitikken? Arbejds-markedspolitikken? Åbenhed eller nærhed?

Hvad er det, der skal laves om? Det må man jo kunne få et svar på.

Det kan også være, man kigger uden for Folketinget og spørger Juni Bevægelsen: Hvad er det egentlig, der skal laves om? Og her må man sige, at Juni Bevægelsen har været mere præcis end SF. To af Juni Bevægelsens ledende folk, Drude Dahlerup og Niels I. Meyer, er jo kommet med et bud. De har sagt, at miljøpolitikken skal renationaliseres og det indre marked afskaffes, og det synes jeg da er et kontant bud. Nu ved vi, hvad vi har at vente fra den kant.

Jeg vil sige, at jeg synes ikke, nogen af budene er realistiske, og jeg synes slet ikke, de kan samle et tilstrækkeligt antal medlemmer af det Folketing til at kunne give et bud på, hvad Danmark egentlig skal gøre. Derfor vil man i virkeligheden sidde i den situation, at man vil have en Maastrichttraktat, og man vil have den frem for Amsterdamtraktaten. Jeg har til min store forbløffelse hørt i dag, at SF ønsker Maastrichttraktaten frem for Amsterdamtraktaten, og det er ganske, ganske overraskende for mig.

Jeg vil godt slutte med at sige, at vi holder en folkeafstemning, fordi folk skal have ret til at sige ja eller nej, og jeg synes, det er vigtigt at fastholde, at den ret består. Men man skal bare ikke foregøgle sig, at nogen af delene er gratis. Såvel et nej som et ja har selvfølgelig konsekvenser, og dem må man være klar til at tage.

Forespørgslen i dag er rettet til regeringen, men havde det været muligt, ville vi gerne have stillet en forespørgsel til Erhedslisten, Fremskridtspartiet, Dansk Folkeparti og SF om, hvad disse fire partier kan blive enige om skal være konsekvensen af et dansk nej.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Ove Fich, hvorfra han har det besynderlige synspunkt, at det vil være Danmarks problem efter et nej, at de andre lande kan tvinge Danmark til pludselig at skulle til at foretage en hel masse ting, som der ikke står noget om i Maastrichttraktaten. Er det ikke korrekt, at sådan som Maastrichttraktaten er indrettet, vil et dansk veto, altså et dansk nej, betyde, at så er Amsterdamtraktaten bortfaldet, og hvis Danmark siger, at der ikke kan ske mere med den Amsterdamtraktat, den er død og borte, ja, så er den død og borte? Der findes ingen straffebestemmelser i Maastrichttraktaten, som

de andre lande kan bruge imod Danmark i den situation.

Jeg lagde mærke til, at i et Ritzautotelegram den 16. september sagde økonomiministeren, at Amsterdamtraktaten falder væk, hvis det bliver et dansk nej. Så er der ingen Amsterdamtraktat, så gælder Maastrichttraktaten. Er det ikke sådan, det er? Så lad være med at fremstille det, som om de andre lande har et eller andet instrument til at tvinge os til, at vi absolut skal gøre noget bestemt. Så er traktaten nemlig død, og så er den ikke længere.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes faktisk, at det sidste, hr. Ove Fich sagde i sit indlæg, var rigtigt, og derfor synes jeg egentlig, det er værd at bemærke det. Hr. Ove Fich sagde faktisk, at det var vigtigt at gøre opmærksom på, at det havde konsekvenser, altså omkostninger, både at sige ja og at sige nej. Det var da en erkendelse, og det er utroligt, vi kunne komme så langt.

Indtil nu er det af debatten fremgået, at det stort set var en fordel for Danmark at sige ja, men selvfølgelig er der også omkostninger ved at sige ja. Vi mister nogen suverænitet, der er nogle punkter, hvor vi afgiver noget selvbestemmelse osv., osv., så jeg synes bare, jeg godt vil sige til hr. Ove Fich: Jeg synes, det var dejligt, vi også fik den melding.

Men mit spørgsmål til hr. Ove Fich er: Synes hr. Ove Fich overhovedet ikke, at tilhængerne har et ansvar for at give befolkningen nogle realistiske ideer om, hvilke muligheder Danmark har efter et nej? Ligger der ikke et ansvar hos tilhængerne såvel som hos modstanderne – for selvfølgelig gør der også det hos modstanderne – for at lave en tilbundsående undersøgelse af, hvilke muligheder der er? Der er selvfølgelig nogle muligheder i tilfælde af et nej, men der er også nogle konsekvenser af et nej, lige så vel som der er af et ja, og er der ikke et fælles ansvar? Er det ikke også et tilhængeransvar at sørge for, at alle de konsekvenser og muligheder kommer frem i lyset?

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne spørge hr. Ove Fich, om han ikke er enig med mig, når jeg nu siger, at når Danmark har stemt den 28. maj 1998, og det er blevet et nej, er det ikke Danmark, der som sådan har et problem. Så er det EU, der har et pro-

blem, for så skal de have lavet nogle ændringer til at få sikret den udvidelse, man har startet, for man starter jo – som udenrigsministeren har sagt flere gange i dag – allerede den 1. januar 1998 med udvidelsesprocessen, så den er i fuld gang.

Det kan selvfølgelig godt være, at der er nogle tekniske ting, der skal rettes ind. Når Amsterdamtraktaten ikke bliver til noget, har vi Maastrichttraktaten, og så mangler vi nogle tekniske rettelser. Det skal EU selvfølgelig sørge for, og det er det, jeg gerne vil have, at regeringen, om jeg så må sige, også erkender.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Kort til hr. Keld Albrechtsen: Nej, der er jo ingen, der kan tvinge Danmark. Vi kan bare stå fast på, at sådan er det. Men de vil da sidde og kigge på os, og de vil da blive ved med at kigge på os, og de vil da sige: Hvordan kan vi komme videre i processen, for vi må jo finde en løsning? Og så vil de sige, at Danmark må formulere det, Danmark selv vil. Det var det samme, som skete i 1992. Det var ikke de andre lande, der definerede, hvad Danmark skulle. Det var via det nationale kompromis her i Folketinget, at Folketinget selv definerede, hvad Danmark ville, og situationen vil være præcis den samme en gang mere. Her efterlyser jeg så udspillet.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl vil jeg gerne sige, at jeg synes, det er rimeligt at kræve af dem, der nu går ind for et ja, at de også kommer med et scenario for, hvad situationen bliver, hvis det bliver et nej. Det er jeg klar til. Jeg har kun én forudsætning, og det er, at de fire partier, der anbefaler et nej, først kommer med deres bud. Når de fire partier i fællesskab er kommet med et bud, vil jeg også gerne komme med et bud.

Til fru Annette Just vil jeg sige, at situationen efter et dansk nej i relation til udvidelsen såmænd er meget klar: Så stopper udvidelsesprocessen. Det har vi masser af udsagn om. Den stopper på stedet, og dér vil den blive stående, indtil vi har fundet en løsning på den situation.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen det er da fantastisk; men hr. Ove Fich skal blive taget på ordet. Dansk Folkeparti skal selvfølgelig også fremlægge noget mere detaljeret, end det er gjort indtil nu, hvis hr. Ove Fich mener, det er nødvendigt. Så skal Dansk Folke-

parti nok fremlægge et mere konkret bud på, hvad der sker efter et dansk nej, og så tager vi hr. Ove Fich på ordet. Så regner vi med, at Socialdemokratiet fremlægger lige så dybdegående, klart og tydeligt, hvad der bliver konsekvensen af og mulighederne efter et dansk nej.

Sagen er jo, at det, der er så frustrerende ved denne debat, er, at vælgerne har mulighed for at sætte kryds i enten ja-rubrikken eller nej-rubrikken. Vi ved nogenlunde, hvad konsekvensen bliver, hvis vi stemmer ja; vi ved ikke, hvordan det bliver udmøntet, men vi har en traktat og kan se nogle ændringer. Men vælgerne har da et krav på at vide, hvordan bl.a. Socialdemokratiet vil administrere et nej.

Sagen er, at Dansk Folkeparti jo ikke bliver indbudt til realitetsforhandlinger med regeringen om, hvad der skal ske, og hvad Danmarks position skal være efter et dansk nej. Det ved vi godt på forhånd, og selv om jeg nok skal komme med et bud på Dansk Folkepartis vegne, er det da mere interessant for vælgerne at vide, hvordan Socialdemokratiet vil administrere et nej.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Ove Fich siger, at efter et dansk nej vil de andre lande kigge på Danmark og blive ved med at kigge, indtil vi fremkommer med en løsning på problemerne. Men der er jo ikke noget problem. Der er ikke noget i Amsterdamtraktaten, som ikke kan undværes, så der er ikke noget problem at løse. Det er bare at konstatere, at den traktattekst, man havde lavet, er væk, og jeg kan da ikke forstå, at det skal gøres til noget særligt problem. Det er bare at respektere resultatet af folkeafstemningen, så er den sag sådan set slut færdig.

Men mener hr. Ove Fich virkelig, at et mindretal her i Folketinget skal have den forpligtelse at formulere, hvad der skal ske, hvad regeringen skal foretage sig efter et nej? Vores grundlov er altså ikke indrettet sådan, at man kan pålægge et mindretal at regere landet. Det er nu engang sådan, at det er den regering, som er ansvarlig over for et flertal her i Folketinget, som bestyrer butikken, og jeg håber ikke, der ligger et forslag til ændring af det forhold i hr. Ove Fichs bemærkninger. Derfor bliver det altså den siddende regering, som får det ansvar, og derfor er det faktisk ret interessant at vide, hvad den regering har tænkt sig at gøre ved det problem, den så vil stå med.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, at hr. Ove Fichs bemærkninger før viser lidt om nogle af de problemer, vi står over for i denne debat. Det var sådan noget æh, bæh, buh: Hvis I vil fremlægge jeres alternativ, så skal jeg da nok fremlægge mit alternativ – vel vidende, at selvfølgelig kan de partier, der siger nej, ikke blive enige om et alternativ. Jamen Herre du milde himmel, hvad vil hr. Ove Fich bruge det til? Er det meningsfyldt at køre det argument i marken?

Jeg må sige, at jeg har det sådan, at jeg ikke har nogen illusion om, at regeringen kan fremlægge ret meget meningsfyldt om, hvad der vil ske ved et nej. Men jeg tror, regeringen gør klogt i det – ikke for min skyld, ikke for de andre nej-partiers skyld, men over for befolkningen. Det kunne jo være, det var vigtigere end et æh, bæh, buh her i Folketingssalen at få en reel og ærlig debat med befolkningen. Det kunne også godt være, hr. Ove Fich kunne have en vis interesse i det, når vi nærmer os folkeafstemningen, og her tror jeg, det ville være klogt for hr. Ove Fich, om han kom med nogle mere klare bud på, hvad der skal ske ved et nej. Ikke for min skyld, men for sin egen skyld.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Sagen er, at hr. Ove Fich udmærket ved, hvad der sker, når nejjet kommer. Der er partier, der vil sige: Fint, så er Amsterdamtraktaten faldet, Maastrichttraktaten står ved magt, og så kan vi begynde at diskutere, hvad der skal til for at få udvidelsen.

Der står nemlig ikke et ord i Amsterdamtraktaten om det, der er det allervæsentligste, og som vi har sagt til regeringen gang på gang, år ud og år ind, nemlig finansieringsreformen. Ja, det er første gang, udenrigsministeren overhovedet tør sige det, men den er jo nødvendig, for at vi overhovedet kan udvide. Der er vel ikke nogen, der tror, at vi kan udvide med Polen, Ungarn, Tjekkiet osv. med de landbrugsstrukturer, vi har for øjeblikket, og med alle de landbrugsstøtteordninger, vi har.

Hvis de skulle være fuldt med: Venner, så gik vi på rumpen. Den går ikke, og derfor skal der en finansieringsreform til, men det er der ligesom ingen der taler om. Så når hr. Ove Fich bruger udvidelsen som undskyldning for, at vi skal sige ja til Amsterdamtraktaten, og siger, at uden et ja får vi ingen, holder det ikke vand.

Lad os nu høre, hvad det er, Socialdemokratiet og regeringen har tænkt sig. Jeg synes, det er fair nok, at vi diskuterer det allerede nu, så vi ikke sætter denne regering i samme situation, som den tidligere regering kom i.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Magen til ansvarsforflygtigelse skal man lede længe efter. Jeg anerkender, at hr. Kristian Thulesen Dahl lovede at fremlægge Dansk Folkepartis forslag, men det var ikke det, jeg efterlyste. Jeg efterlyste et forslag, som kan samle Enhedslisten, Dansk Folkeparti, Fremskridtspartiet og SF, og jeg får helt spredte svar.

Det er jo dog rimeligt, at befolkningen – her er jeg lidt enig med hr. Holger K. Nielsen – ved, hvad de tager stilling til, nemlig Amsterdamtraktat eller – ja, eller hvad? Der må dog stilles et alternativ op fra de fire partiers side, men det hører vi ikke om, og det synes jeg er en ansvarsforflygtigelse, som skriger til himlen. Jeg føler virkelig, at man løber fra enhver form for politisk ansvar i den her sammenhæng.

Charlotte Antonsen (V):

I Venstre mener vi, at vælgerne naturligvis skal vide, hvad der sker, hvis man siger nej til Amsterdamtraktaten, og for os at se er der ikke nogen tvivl om, at et dansk nej til Amsterdamtraktaten i praksis vil betyde, at Danmark må forlade EU.

Det er klart, at formelt bortfalder Amsterdamtraktaten, når ikke alle siger ja til Traktaten. Det står i den nuværende Maastrichttraktat. Men vi er sikre på, at vi ligesom i 1992 straks vil se, at de øvrige lande ikke er indstillet på en genforhandling af Traktaten. I Venstre kan vi ikke se, at det er muligt med nye forbehold. Vi har i forvejen taget forbehold for alt, hvad der er at tage forbehold for.

Det, der så også ligger klart, er, at uden Amsterdamtraktaten bliver der ingen østudvidelse. Her mener vi, at modstanderne – det er især hr. Keld Albrechtsen, der har ført sig frem med denne sag – bør være sig deres ansvar bevidst og være opmærksom på, at det ikke er alle EU-lande, der er lige begejstret for østudvidelsen, og der kunne måske være nogle svage sjæle blandt de femten, som ved et dansk nej kunne få den tanke, at man måske bare skulle droppe hele østudvidelsen. Men det er altså et ansvar, som jeg forstår at modstanderpartierne gerne vil tage på sig.

Det, der for Venstre at se er Danmarks valg efter et nej, er enten at blokere for østudvidelsen, altså stå fast på, at alle skal være enige, og så kan vi ikke gå videre, og dermed bliver Østlandene ikke medlemmer af EU, eller at Danmark trækker sig ud af samarbejdet og siger, at det i den store sammenhæng er vigtigere for Europa, for Europas stabilitet, at de østeuropæiske ansøgerlande får mulighed for at komme med i EU, frem for at Danmark opretholder et medlemskab, som befolkningen i øvrigt har sagt nej til en videreudvikling af.

I den situation mener Venstre, at vi anstændigvis må vælge at trække os ud af samarbejdet for dermed at give plads til et helt stabilt Europa. I Danmark skal vi såmænd nok klare os. Det bliver ikke økonomisk særlig behageligt, det bliver ikke politisk særlig behageligt, fordi vi ikke har indflydelse på vores egen fremtid og på vores egen nutid, men anstændigvis er der kun det ene valg, at vi må forlade EU.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne sige tak til fru Charlotte Antonsen for den meget klare tale, som kom til udtryk her.

Jeg skal ikke undlade at sige, at jeg havde forberedt at stille et spørgsmål om, hvorvidt fru Charlotte Antonsen var enig i sin partiformands udsagn om netop det samme. Jeg synes, det er meget, meget befriende, at det så klart bliver lagt på bordet, at det, Venstre mener vi skal stemme om den 28. maj 1998, er et ja eller nej til medlemskabet af Den Europæiske Union, og at alternativet, hvis vi stemmer nej, er, at Danmark skal udmelde sig af Unionen.

Derfor vil jeg gerne spørge fru Charlotte Antonsen, for jeg bliver naturligvis nødt til at rette spørgsmålet til fru Charlotte Antonsen, om fru Charlotte Antonsen og Venstre tror, at man er enig med eksempelvis Socialdemokratiet i, at Danmark skal forlade Unionen efter et dansk nej?

Vi har indtil nu hørt og senest også fra Venstres ordfører, at det er ansvarsforflygtigelse fra modstandernes side, når vi ikke kan blive enige om, hvad der skal ske efter et dansk nej. Så er det jo spændende at høre, om tilhængerne er enige om, hvad der skal ske efter et dansk nej, for ellers må man da sige, at det er lige så ynkeligt, som når modstanderne ikke kan blive enige.

Derfor synes jeg, det kunne være interessant at høre, om det er noget, man har afstemt med Socialdemokraterne, at konsekvensen af et dansk nej skal være et forslag fra tilhængerne om, at Danmark bliver udmeldt af Unionen.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Så fik vi den igen. Fru Charlotte Antonsen står som ordfører for Venstre og siger meget, meget rørende, skal jeg dertil sige: Uha, det er forfærdeligt. Vi gør det for EU-udvidelsens skyld, for alle de andre lande dér osv. osv. Og så pyt med – og det må jo så være Venstres officielle politik – hvad der sker med Danmark. Vi trækker Danmark helt ud af hele det europæiske samarbejde. Det gør ikke noget for Venstre, bare vi kan få Estland, Letland og Litauen med.

Jeg holder meget af de baltiske lande. Jeg fatter bare ikke, at Venstre er blevet til salg for tre baltiske lande. Undskyld jeg siger det så groft, men det er så groft, når fru Charlotte Antonsen står og gentager, at EU-udvidelsen og Amsterdamtraktaten pludselig skulle være vigtigere end hele nationen Danmarks placering på Europakortet. Jeg fatter ikke, at en politiker fra Venstre overhovedet kan sige sådan noget, men det var faktisk heller ikke spørgsmålet, det er nemlig: Vil Venstre være med til, at regeringen skal fremlægge et svar på, hvad der sker efter nej? Det var måske nok så rart at få at vide – navnlig efter den her melding.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Charlotte Antonsen efterlyste bl.a. vores svar på udvidelsen, og dér vil jeg da sige, at hvis det den 28. maj, når vi skal til at stemme, står klart, at der kun bliver en begrænset udvidelse, og det er nok desværre sådan, det faktisk vil ligge til den tid, så er en begrænset udvidelse faktisk værre end ingen udvidelse. Det er min holdning. Det skal være et klart svar til Venstre fra Erhedslisten.

En deling af Europa vil være konsekvensen, hvis der kun kommer en begrænset udvidelse, og så vil vi foreslå, at man helt dropper udvidelsen og går i gang med på en helt anden måde at lave aftaler med de østeuropæiske lande.

Så kom fru Charlotte Antonsen med en meget interessant melding, som jeg godt vil spørge til. Hvis det bliver et nej, vil Amsterdamtraktaten være bortfaldet, forstod jeg, men

så ville Venstre stille forslag om, at vi får en folkeafstemning om selve EU-medlemskabet. Det synes jeg lyder som en interessant og positiv melding.

Jeg har måske misforstået Venstres melding, men jeg forstod det sådan, at så skulle Danmark selv rejse spørgsmålet om sit eget medlemskab af EU. Hvis det er tilfældet, kan jeg give tilsagn fra Enhedslistens side om, at vi gerne vil være med til her i Folketinget at forsøge at få vedtaget, at vi skal have en folkeafstemning om selve EU-medlemskabet; det er klart.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

For det første har jeg på Venstres vegne sagt, hvordan vores vurdering af konsekvensen af et dansk nej er, og vi har ikke på nuværende tidspunkt tænkt os at tage stilling til, hvordan den udmeldelse, som vi risikerer, hvis vi får et nej, skal gennemføres i praksis.

Fru Annette Just er bekymret for Danmark, hvis vi får et nej, men en af grundene til, at Venstre siger ja til Amsterdam, er netop, at vi er meget bekymrede for, hvad der vil ske i Europa, hvis Østeuropa ikke kommer med. Det er jo ikke kun fra EU's side et spørgsmål om, at vi udvider landekredsen og vi får et lidt større marked og nogle flere lande til at være fælles om politikken. Det, fru Annette Just glemmer, er at se situationen fra de østeuropæiske landes side.

Det er i forvejen ikke let for de pågældende lande at være gået over til demokrati, at være gået over til markedsøkonomi, og vi kan meget let ved en afvisning af en Østudvidelse, som bliver konsekvensen af et nej, være med til at rykke så meget ved de pågældende landes demokratier, at vi får et meget usikkert og ustabil Europa, og det vil være betydeligt dyrere for Danmark. Så vi har simpelt hen ingen forståelse for fru Annette Justs synspunkt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må indrømme, at nu bliver det noget vanskeligt at finde ud af, hvad det egentlig er, Venstre forestiller sig, der sker.

På en eller anden måde forsvinder Danmark sådan på luftig vis ud af Unionen. Der skal ikke holdes en folkeafstemning her i Danmark. Vi er også enige om, at Danmark ikke bliver smidt ud af de andre lande. Det var ikke det, Venstre

mente. Men på en eller anden måde ville det danske EU-medlemskab altså sådan fordufte.

Jeg tror, at fru Charlotte Antonsen selv kan høre, at der ikke er meget substans og indhold tilbage i den melding, hun kom med. For vi står altså dér, hvor der er et nej, og så er Amsterdamtraktaten bortfaldet, og Venstre vil ikke tage initiativ til, at vi får en folkeafstemning om dansk udmeldelse. De andre lande kan efter Maastrichttraktaten heller ikke bestemme, at Danmark skal forlade EU.

Derfor må vi konstatere, at det nok var et forsøg på at føre en lille smule skræmmekampagne over for den danske befolkning fra fru Charlotte Antonsens side, men hvor man må sige, at skræmmekampagnen blev meget kortvarig, og hvis nogen er nået at blive skræmt af den, kan det nok ikke have været særlig voldsomt.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Nej, fru Charlotte Antonsen, jeg er ikke bekymret over, hvad der sker, når vi får et nej. Jeg ved nemlig, at så er Amsterdamtraktaten faldet, og så ved jeg, at Maastrichttraktaten står, og så ved jeg også, at alle i øvrigt har sagt ja til, at vi skal have en udvidelse af EU, men der er visse ting, der skal ordnes først. Og det er såmænd det, jeg er blevet ved med at sige. Der er visse ting, der inden for EU's egne rækker skal komme i orden først.

Og det er ikke sket med Amsterdamtraktaten, også en af grundene til, at Amsterdamtraktaten ikke dur til en pind andet end til at rulle frem med mere union og mere union i stedet for at sige: Vi skal væk, vi skal rulle den anden vej. Vi skal have toget til at køre den anden vej, sådan at vi får et ordentligt frit marked, sådan at vi giver respekt også til de lande, der ønsker at blive en del af det demokratiske Europa.

Jeg synes, den måde, man taler ikke blot til den danske befolkning, men også til de nationer, der prøver på at blive en del af det frie Europa, er fornedrende, ved at man siger: Jamen vi skal nok holde jer så godt fast, så vi binder jer på hænder og fødder, og så er de kommet fra asken og til ilden.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Der skal ikke være tvivl om, at vi i Dansk Folkeparti mener, at vi med et dansk nej den 28. maj faktisk vil stå i en særdeles gunstig position her i Danmark. Det mener Venstre ikke. Venstre

mener det modsatte og argumenterer også for et ja, og det er jo en ærlig sag. Men det, der er interessant at komme i dybden med, er: Hvad nu, hvis det så bliver det nej, som Dansk Folkeparti og andre ønsker. Hvad er Venstres position så?

Dér kom der, og jeg takkede for det tidligere, et meget befriende klart svar om, at hvis det blev et dansk nej den 28. maj, så vil Venstre foreslå, at Danmark udmelder sig af Den Europæiske Union, vistnok fordi – så vidt jeg har forstået – man ikke vil risikere at trække tiden ud i forhold til en udvidelse.

Det er jo ærlig snak, hvis man politisk vurderer det sådan. Men når man kommer med så klar en melding her i Folketinget under denne forespørgselsdebat, så må Venstre jo have gjort sig nogle tanker om, hvordan det skal foregå. Det er jo ikke nye tanker, for Venstres partiformand har jo tidligere været ude i pressen med, at Danmark skal foreslå sig selv udmeldt ved et dansk nej. Derfor må fru Charlotte Antonsen klart meddele her i dag, hvordan det skal foregå. Jeg går da ud fra, at det skal foregå ved en folkeafstemning.

Mener fru Charlotte Antonsen, at Danmark skal melde sig ud af Den Europæiske Union alene ved en Folketingsbeslutning, for så synes jeg efterhånden, vi er nået helt derud, hvor bukserne overhovedet ikke kan holde længere.

Kent Kirk (KF):

Jeg vil gerne med Holbergs ord sige til fru Annette Just: Frisk mod Antonius, du haver jo intet ondt bedrevet – ud over at bruge Folketingets tid.

Når vi kigger på denne forespørgsel, er den jo rettet til regeringen. Vi har fået regeringens svar, og vi er sådan set meget enige i, at det ville være en fantastisk usikker situation for Danmark. Jeg tror endda, at det ville være en kaotisk situation. Formelt set kan man sige, at Amsterdamtraktaten ikke kan træde i kraft, hvis vi får et nej ved folkeafstemningen, men jeg har også lært, at man i politik en gang imellem skal lave modprøven og så prøve at se lidt videre frem.

Hvis man laver modprøven her og siger, at vi får det ja, som der trods alt er et stort flertal i Folketinget, som arbejder for, hvad vil der så ske, hvis et andet land ikke ratificerer Traktaten? Hvordan vil vi forholde os til det? Vil vi uden videre sige: Det er i orden, så er Amsterdamtraktaten ikke trådt i kraft, og så glemmer

vi alt det, som et flertal i den danske befolkning har sagt ja til? Eller vil vi prøve at finde en vej, der trods alt gør det muligt at nå det, som et flertal ønsker at nå, og nå det sammen med andre medlemslande, der også ønsker det?

Dér tror jeg, at svaret ville være, at man som ansvarlig politiker og som ansvarlig regering er nødt til at sige, at vi må prøve at finde en vej for at realisere det her, og så må vi se, om vi kan løse problemet med det land, der ikke vil ratificere Amsterdamtraktaten. Det tror jeg ville være den realistiske situation.

Hvordan man finder løsningen, hvordan den kan skrues sammen, er der vel ingen, der kan svare på i dag, men jeg tror ikke, at man opgiver de politiske mål, man har, og som éns parlament og éns befolkning har sagt ja til, fordi et land går hen og siger nej. Det tror jeg ikke at man gør. Det er det realpolitiske – selv om hr. Keld Albrechtsen og andre har ret i det formelle – og det er det, vi skal forholde os til, hvis den situation opstår, at et land i løbet af det næste år går hen og siger nej til at ratificere Amsterdamtraktaten.

Det bliver en vanskelig situation. Det bliver en situation, som skal løses, for det land, som siger nej, vil langsomt komme til at glide ud af det samarbejde, der er etableret. Det er jeg ikke et sekund i tvivl om. Jeg er heller ikke i tvivl om, at man selvfølgelig vil være knyttet til EU på en eller anden måde – måske i stil med den måde, Norge i dag er knyttet til EU-samarbejdet. Men her oplever vi jo, at Norge er i en situation, hvor man har privatiseret sin Europapolitik, hvor norske politikere ikke har indflydelse på ret meget af det, der sker på den europæiske scene – de ting, der vedtages – fordi Norge på den anden side har en tæt tilknytning til EU i form af EØS-aftalen og skal gennemføre de direktiver, som vedtages i EU uden at have direkte indflydelse på dem.

Jeg tror, at der er mange norske politikere, der i dag beklager, at Norge er blevet så isoleret i forhold til det, der sker i det øvrige Europa, og de er jo nødt til at følge med udviklingen under alle omstændigheder uden at have direkte indflydelse på det.

Det bliver den realpolitiske situation, og det er også den, vore vælgere skal have i bagehovedet, hvis det er sådan, at man bliver fristet til at give EU en begmand. Det er noget, der kommer til at koste, og det vil være beklageligt, hvis den situation skulle opstå, men jeg mener ikke, at man kan forholde sig konkret til tingene, før

situationen opstår, og derfor er vi nødt til at afvente. Det er bare et bud på, hvordan jeg tror, det kommer til at gå.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det var da klar tale. Hr. Kent Kirk' og dermed Det Konservative Folkeparti stiller sig op på Folketingets talerstol og taler med foragt om, hvilken form for folkeafstemning man nu kan bruge. Den kan jo i alle tilfælde ikke bruges til andet end det, man selv har besluttet sig for: at det skal blive et ja. Hvis en folkeafstemning går én imod – i hvert fald Det Konservative Folkeparti – ja, så er den ikke noget værd, og så kan man lige så godt lade være med at se til den. Det var i virkeligheden det, hr. Kent Kirk sagde: Det er jo egentlig talt ikke rigtig noget, man kan diskutere, hvis folkeafstemningen ikke går den vej, som man selv ønsker.

Hvad er det for en foragt for folket, Det Konservative Folkeparti lægger for dagen? Hvis det danske folk siger nej, så er det dog utroligt, at der er borgerlige partier og en regering, som siger: Det kan vi overhovedet ikke tage højtideligt. Men det kan de da ikke mene!

Jamen når vi overhovedet rejser denne forespørgsel, er det, fordi vi ikke ønsker, at denne regering kommer i samme choktilstand som den tidligere. Og vi ønsker ikke, at man står fuldstændig forstenet tilbage, fordi befolkningen har givet EU en begmand. Det er den slags udtryk, Det Konservative Folkeparti bruger om folkets stemme. Jeg synes, det er foragt for hele det danske folk.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg kan under ingen omstændigheder acceptere den måde, som fru Annette Just har udlagt det, jeg har sagt. Der er absolut ikke foragt i det, jeg har sagt. Og jeg ønsker ikke at gå i en videre debat med fru Annette Just, når man bruger det toneleje.

Holger K. Nielsen (SF):

Når man hører regeringen og hører den socialdemokratiske ordfører, så er der sådan noget déjà-vu over det, undskyld det franske udtryk, men der er alligevel sådan noget allerede-set over de argumenter, som føres i marken.

Jeg var selv meget aktiv før 2. juni-afstemningen i 1992, og jeg husker tydeligt, hvordan diskussionen kørte dengang.

Den 11. maj 1992 fremlagde SF og en række modstanderbevægelser et papir, hvor vi fremlagde, hvad der ville ske, hvis det blev et dansk nej den 2. juni. Jeg husker tydeligt hele establishmentets reaktion på det papir. Hvordan det var fuldstændig umuligt at få det her krav gennemført. Hvordan vi, hvis det blev et nej, ville ryge ud af EF. Hvor håbløse kravene var. Hvor urealistiske de var. Hvordan de ville sætte os ud på et sidespor. Osv, osv.

Hr. Uffe Ellemann-Jensen nævnte det. Hr. Poul Nyrup Rasmussen nævnte det. Hr. Niels Helveg Petersen nævnte det. Børsen nævnte det. Jyllands-Posten nævnte det. Politiken nævnte det. Hele det samlede system af ja-koret sagde det.

Så blev det et nej. Røg vi ud af EF? Nej. Gik vi økonomisk fallit? Nej. Røg vi ud på et sidespor? På visse områder ja, sådan som befolkningen havde ønsket det, på andre områder nej. Fik det de her frygtelige konsekvenser, som man sagde? Nej. Det fik faktisk positive konsekvenser. Der blev sat en positiv udvikling i gang, og der kom en ny dynamik og en ny demokratisk diskussion i andre lande. Folk kom og takkede os. Det var søreme godt, I holdt fast i det nej, og det skabte noget nyt og positivt.

Det var helt det samme, vi hørte dengang, som det, vi hører i dag. Udenrigsministeren, statsministeren, hr. Ove Fich, hr. Uffe Ellemann-Jensen, hvis han havde taget ordet, De Konservative – hele det etablerede system bruger helt de samme argumenter i dag.

Tror man virkelig, at befolkningen vil tro på det, for så er man da mere naiv, end man har lov til at være. Vel gør befolkningen da ikke det, og der er naturligvis muligheder i igen at sige nej. Der er så uenighed mellem de parter, der siger nej, men hvem kan være i tvivl om det? Der er da også uenigheder blandt ja-partierne.

Hvis det bliver et nej, er det jo indlysende, at det er regeringen, som i første omgang har et problem, men det er da ikke kun regeringen. Det er klart nok. Regeringen vil jo have en interesse i at få dækning i andre partier og ikke mindst dækning i befolkningen, for et dansk nej er et udtryk for, at befolkningen har underkendt den danske regering og har underkendt flertallet her i Folketinget.

Hvordan bliver så udspillet efter det? Vi har fremlagt nogle forslag fra vores side. Jeg vil tro, at andre partier også har nogle forslag. Vi er til enhver tid villig til at hviske regeringen i ørene,

hvad den bør gøre. Vi er til enhver tid villige til at gå ind og være det ansvar bevidst, som vi vil have, hvis det bliver et nej, ligesom vi var det sidst, og som vi har fremlagt en politik i forhold til. Jeg mener sådan set ikke, at det er så svært endda.

Så er der spørgsmålet, om regeringen bør fremlægge det allerede nu, sådan som Fremskridtspartiet foreslår. Jeg synes, det ville være en fordel, hvis den gjorde det, men det er slet ikke det afgørende. Det afgørende er, at vi får en reel diskussion, og også at nej-partierne fremlægger deres alternativer og for min skyld gerne hver for sig. Det bliver nok det realistiske, og det er også det, vi lægger op til. Men det afgørende efter et dansk nej er, at der vil være en fælles forpligtelse mellem regeringen og andre partier til at fremlægge et nyt udspil. Der har vi vores svar, som jeg regner med vi kan få en diskussion med regeringen om.

Så er der forholdet til de andre lande. Men står vi fuldstændig isolerede, hvis det bliver et nej? Der er da mange af de punkter, som vi nævner – f.eks. om miljøet – som andre lande også er interesserede i, for så tosset er det, vi stiller krav om vedrørende bedre miljø og åbenhedsbestemmelser, da heller ikke. Er der da helt lukket for en yderligere diskussion af det, for det er da ikke fuldstændige sindssyge krav, der stilles? Det er realistiske og åbenlyst demokratiske krav. Er vi fuldstændigt uden allierede i en sådan situation? Så er der Østeuropa. Der er mange, der er klar over, at den sag ikke er ordnet særlig godt. Spørgsmålet om Schengen? Ja, det bliver en afgørelse, vi selv skal træffe her i Folketinget.

Men at sige, at det er en fuldstændig håbløs situation! Vel er det da ej. Det giver også en situation med muligheder, hvor vi – ligesom sidst – er villige til at give vores bidrag til en løsning.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

I hr. Holger K. Niensens beskrivelse af alle de nye ting, der oprandt i europæisk politik efter nej et i 1992, glemte hr. Holger K. Nielsen én meget vigtig ting: at SF påtog sig et ansvar – lige pludselig – SF gik ind og forhandlede om en realistisk løsning som svar på det nej, der var kommet med folkeafstemningen. SF tog konsekvenserne og anbefalede sine vælgere at stemme ja til Edinburghafgørelsen.

Efterfølgende er der desværre sket det, at SF er blevet bange for sin egen skygge og nu ikke tør holde fast ved Edinburghafgørelsen, da de fire forbehold faktisk er bevaret også i Amsterdamskontraktat. Det er skuffende, at SF's ansvarlighed varede så få år og så kort tid.

Jeg vil derfor gerne slutte med at spørge hr. Holger K. Nielsen: Hvad nu, hvis det ikke bliver SF, der skal tage konsekvenserne eller fortolke nej et? Hvordan vil SF forholde sig, hvis det er Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti, der skal fortolke det nej, der måtte komme ud af en sådan folkeafstemning engang i foråret?

(Kort bemærkning).

Uffe Ellemann-Jensen (V):

Det var meget interessant at høre hr. Holger K. Niensens historiske tilbageblik. Jeg husker udmærket situationen, da hr. Holger K. Nielsen allerede forud for folkeafstemningen den 2. juni 1992 formulerede det, der senere blev de danske forbehold, som jeg selv fik den vanskelige opgave at forhandle igennem med vore partnere. Det blev formuleret dengang, og ulykkeligvis blev det jo så sådan, at Danmark måtte lave de forbehold.

Men lad os prøve at kigge frem. Hr. Holger K. Nielsen henviser til, at nu har SF igen lagt nogle ønsker frem til, hvad man skulle komme med. Men de fleste af de ting adskiller sig jo afgørende fra det, vi så dengang, nemlig derved at det er nogle krav, vi skal stille til de andre. Det fører ingen vegne, for der bliver ingen genforhandling.

Der er kun et eneste punkt i det, SF har lagt frem, som er noget, hvor vi selv kan træde tilbage – altså lave et nyt forbehold – og det er det omkring Schengensamarbejdet, som i praksis betyder, at man skal genindføre pastvangen over for Sverige og de andre nordiske lande. Det er altså SF's bud på, hvad man skal lave, hvis man igen skal finde på danske forbehold: Indføre pastvang over for Sverige. Det er for fattigt, hr. Holger K. Nielsen!

Holger K. Nielsen (SF):

Først en bemærkning til det med ansvarlighed. Når man hører på Det Radikale Venstre, kan man jo kun vise ansvarlighed, hvis man siger ja, ikke sandt?

Før 2. juni da sagde vi nej, og da var vi så uansvarlige. Vi var så uansvarlige. Efter 2. juni sagde vi det samme, som vi havde sagt før 2. juni. Så var vi pludselig meget ansvarlige. Nu

tillader vi os at sige nej igen, og så er vi straks igen helt, helt uansvarlige.

Var det ikke mere relevant at se på, hvad man siger nej og ja til? Vi har lavet en politisk vurdering af den her traktat. Vi mener, at traktaten er for dårlig. Er det så uansvarligt at sige nej til den?

Jeg kan godt forstå, at hvis man mener, traktaten er god nok, så siger man ja. Men det er da politisk logik, politisk ansvarlighed, at man på baggrund af en konkret vurdering af en konkret tekst siger: Den er ikke god nok, derfor siger vi nej. Alt andet ville være uansvarligt.

Så til hr. Uffe Ellemann-Jensens betragtninger om genforhandlingsperspektivet. Pointen i det, jeg sagde, var, at selv med det indhold, vores genforhandlingskrav havde sidst, var tonen helt den samme. Den var fuldstændig den samme: Undtagelserne var urealistiske at forestille sig, de kunne ikke lade sig gøre, de andre lande ville sige nej. Det var tonen før 2. juni 1992. Dagen efter fik tonen en anden lyd.

Så bliver der sagt, at vi jo ikke fik genforhandlet. Nej, det fik vi jo ikke, fordi den danske regering jo bad direkte om, at vi ikke skulle have genforhandling. Jeg tror sådant set godt, det kunne have ladet sig gøre at få genåbnet traktaten i efteråret 1992, men allerede på Oslo-mødet et par dage efter accepterede regeringen reelt præmissen om, at vi ikke ville kræve genforhandling. For os var det stadig væk en mulighed, der blev holdt åben. Det var det også, da vi forhandlede med statsministeren og udenrigsministeren det pågældende efterår. Muligheden var der stadig væk, men vi måtte altså konstatere, at regeringen havde fraskrevet sig muligheden.

Så er det da klart, at det ikke kunne lade sig gøre. Jeg tror godt, det kunne have ladet sig gøre. Jeg er helt overbevist om, at der er en gensidig interesse i at få en løsning på det problem, der ville opstå. Hvordan løsningen konkret ser ud, det ved vi ikke i dag, lige så lidt som vi vidste det før 2. juni 1992. Der er mange muligheder, mange bolde i luften også denne gang. Det er jeg helt overbevist om.

Formanden:

Så er der fru Elisabeth Arnold, hr. Uffe Ellemann-Jensen og hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Til hr. Holger K. Nielsen: Jeg mener ikke, at jeg brugte ordet uansvarligt om SF. Jeg fremhævede med et hjertesuk, hvor dejligt det var i den periode, hvor SF var ansvarligt og gik aktivt ind i EU-politikken og sagde: Ja, vi er modige nok til at anbefale et ja, hvis vi får de og de ting gennemført. De blev gennemført, og så anbefalede SF sine vælgere at stemme ja. Det var en meget modig handling, en politisk modig handling, og jeg savner en tilsvarende attitude i dag fra hr. Holger K. Niensens side.

Men jeg stillede også et andet spørgsmål, som jeg så ikke fik svar på. Men jeg vil gerne vende det til en appel og så sige: Der ligger jo et stort pres på venstrefløjens modstandere. Venstrefløjens nejsigere har et stort ansvar for at forklare befolkningen, at deres nej ikke er et fremmedhadske nej, ikke er et nej, der er nationalistisk, ikke er et nej, der er afværgende for alt, hvad der kommer udefra. Det er et andet slags nej.

Der ligger igen et meget stort ansvar hos venstrefløjens nejsigere for at fortælle befolkningen, at det ikke er sådan en slags nej. For hvis det ikke bliver sagt meget tydeligt, så bliver det højrefløjens, der skal definere, hvilket resultat der skal komme ud af et eventuelt nej.

(Kort bemærkning).

Uffe Ellemann-Jensen (V):

Hr. Holger K. Nielsen blander begreberne sammen. Vi fik ikke en genforhandling i 1992. Vi får det heller ikke, hvis det bliver et dansk nej denne gang af den enkle grund, at en genforhandling jo vil gøre, at alle andre lande så også ønsker indrømmelser, og – som Venstres ordfører gjorde opmærksom på det tidligere – ikke alle andre lande brænder for en udvidelse.

Derfor ville vi i givet fald kun have den mulighed ligesom sidst: at tage nogle forbehold. Og dér har hr. Holger K. Nielsen altså kun den med pastvangen over for Sverige.

Så vil jeg lige sige om det med ansvarlighed og uansvarlighed: Selvfølgelig er det da ikke uansvarligt at gå ud og agitere for et nej, hvis man så fortæller ærligt, hvad det fører til, og hvad det er, man ønsker, nemlig at Danmark skal træde ud af EU. Men det er uansvarligt at gå ud og agitere for et nej og foregøgle befolkningen, at det ikke har en pris.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Blot et venskabeligt råd til SF: Måske var det nemmere at gøre det begribeligt, hvad SF ønsker, hvis man delte det op i to dele og sagde: Hvis det bliver et nej, når det bliver et nej, så er traktaten bortfaldet, og så kan vi tage fat på f.eks. spørgsmålet om miljøgarantien.

Men hvis man kalder det en genforhandling, så kommer man ind i det problem, som hr. Uffe Ellemann-Jensen rejste. Det er jo rigtigt, som hr. Uffe Ellemann-Jensen sagde, at det, der skete i 1992, ikke var en genforhandling. Det er rigtigt alene af den grund, at de fire undtagelser allerede på det tidspunkt indgik i Maastrichttraktaten. Det var jo ikke nogle, der kom i Edinburgh, de var der jo i forvejen. Derfor var det en forholdsvis nem forhandling at få de fire undtagelser ind, da de jo allerede stod der.

Det var ikke så forfærdeligt, som hr. Uffe Ellemann-Jensen forsøgte at skildre det, men det er korrekt, at en genforhandling kunne man ikke kalde det. Det er jo også korrekt, at sådan som EU er skruet sammen, så ved vi jo, at statsministeren ikke kunne have fået mere, end han fik, så en genforhandling i den forstand er jo ikke realistisk, og det tror jeg også statsministeren i øvrigt selv har givet udtryk for.

Så dette er blot et råd til SF om ikke at blande det sammen. Adskil det! Hvis vi forkaster traktaten, når vi gør det, så er den væk, men så kan vi tage fat og i forhold til Maastrichttraktaten rejse sådan et problem som miljøgarantien eller udmeldelse af Schengen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Først til fru Elisabeth Arnold. Vi er meget uenige i det nej, som højrefløjen har formuleret, og hvis vi skal ind og hjælpe regeringen, være med i en aftale med regeringen efterfølgende, så bliver det naturligvis ikke på de præmisser, som Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti giver udtryk for. Jeg bemærkede under debatten her i dag, at der jo er ganske, ganske store forskelle i vurderingen af specielt det retfळे samarbejde om konsekvenserne for indvandrerpolitikken, for flygtningepolitikken. Der er nogle, der sammenblender deres modstand mod Amsterdam med deres modstand mod, at vi skal have flygtninge i det her land. Den er vi dybt imod, og derfor kan jeg helt klart sige, at vort nej ikke er det samme nej, som Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti står for.

Så til hr. Uffe Ellemann-Jensen om det med genforhandlingen: Jeg tror, det er utrolig vigtigt, at vi ikke lader os blokere af nogen helt faste forestillinger om, hvad der vil ske ved et nej eller ved et ja. Historien er dynamisk, også omkring den her sag. Det var den i 1992. Der skete ting, som vi ikke havde forestillet os før folkeafstemningen i 1992. Vi havde en debat før 2. juni, som ikke førte frem til det, man havde regnet med, og derfor synes jeg, det er alt, alt for tidligt – og det er også et svar til Enhedslisten – at afskrive muligheden for en genforhandling af Amsterdamtraktaten.

Der vil være et fælles problem, som man skal have løst, og der ligger helt klart muligheder for en genforhandling og måske også andre juridiske muligheder. Lad os ikke blokere. Lad os da åbne os for de forskellige muligheder, der måtte være, de forskellige bolde, som er i luften, så vi kan få en tilfredsstillende løsning. En tilfredsstillende løsning kan vi også få denne her gang, og det er essensen i det her.

Formanden:

Fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Det står nu klart i hvert fald efter hr. Holger K. Niensens sidste bemærkning, at det er både et rødt nej og et sort nej. Det lyder under alle omstændigheder som en meget ubehagelig blanding.

Men der er en risiko for et nej. Det ved vi efter 1992. Efter 1992 gik Europa stort set i chok, fordi ingen havde ventet, at et land, der havde haft så megen glæde af EU-samarbejdet, som var så glad for EU-samarbejdet, sådan som man kunne bedømme det på folketingspolitikkerne i hvert fald, kunne stemme nej.

Det var en ubehagelig oplevelse at være med i europæisk debat i den følgende tid, men det var dog alligevel noget, som jeg tror lærte de andre regeringer i Europa en hel del om at få en folkelig debat, få mere information om EU-samarbejdet og sørge for at tage flere debatter med befolkningen om, hvad samarbejdet skulle udvikle sig til.

Jeg synes, det danske politiske system har reageret meget fornuftigt på den turbulens, der kom efter 1992, nemlig ved at have en langt større offentlig debat om EU og et højere oplysningsniveau end de har i nogen andre lande. Folketingets EU-oplysning er en direkte udløber af nej et i 1992, og den er et fremragende

instrument til oplysning om alt stort og småt i EU. Så jeg synes, der har været nogle afledede effekter af det, så man må sige, at det har vi i hvert fald kunnet bibringe andre erfaringer om, og sådan kan man altså også få noget positivt ud af en ulykkelig situation.

Men hvad sker der efter et nyt nej, hvis det skulle ske? Det er klart, at det første, der vil ske, er, at de 14 andre medlemslande vil sige: Nå, Danmark, I kan ikke sige ja, hvad vil I så sige? Hvad vil I så, når I ikke vil have det, I selv har bedt om at få, det resultat, I selv har forhandlet jer frem til? Hvad vil I så have?

Og så må vi jo finde ud af, hvad vi så vil. Og det er svært at forhandle med en befolkning på 5 millioner indbyggere. Så der må komme en form for rækkefølge med skiftende folketingsvalg med EU som tema, spørgeskemaundersøgelser, lang og grundig folkelig debat, forhandlinger med partierne, meddelelser om Danmarks stilling til EU, forhandling med EU igen, folkeafstemning igen. Hvis nej igen, så går vi tilbage til folketingsvalg med EU som tema, spørgeskemaundersøgelser, lang og grundig debat osv. osv.

Problemet med den slags spørgsmål er, at vi bliver nødt til at blive ved, indtil vi får et ja. Et nej siger os kun, hvad befolkningen ikke vil. Det siger os ikke noget om, hvad befolkningen gerne vil. Derfor er vi nødt til at holde en folkeafstemning, indtil vi får et ja, uanset det spørgsmål, der bliver stillet. Og hvis vi endelig bliver ved en fire-fem gange med nye folkeafstemninger, og det sidste spørgsmål lyder: Ønsker du, at Danmark skal forlade EU-samarbejdet, og vi også får et nej dér, ja, så har vi altså endnu flere problemer, for så skal vi finde ud af nye mærkelige løsninger på, hvilken konstruktion Danmarks befolkning ønsker for EU-samarbejdet.

Jeg synes, det er en utrolig uforudsigelig og vanskelig proces at begive sig ind i. Det eneste sikre er, at hvis vi får et nej, så kommer der en ny folkeafstemning – mindst én.

Det er også givet, at hvis man ønsker og har det helt afklaret med sig selv at forlade det europæiske samarbejde, og hvis man ønsker, at Danmark skal helt ud, så skal man selvfølgelig stemme nej. Så skal man ikke stemme ja. I alle andre tilfælde vil vi anbefale, at man stemmer ja.

Det vil være en uoverskuelig situation, og vi får brug for alle mulige kræfter i den danske befolkning og i Folketinget, hvis det skulle blive

et nej, og det håber vi ikke fra Det Radikale Venstres side at det bliver.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne sige tak til fru Elisabeth Arnold, for jeg har dog sjældent oplevet nogen, som jeg går ud fra i øvrigt går imod vores forslag, komme med så mange gode begrundelser for, at vi netop skal, om jeg så må sige, tvinge regeringen til at sige, hvad der sker, når nej et kommer. For fru Elisabeth Arnold siger, at vi jo så er nødt til at sende det ud til folkeafstemning gang på gang på gang på gang for at finde ud af, hvad det er, befolkningen i virkeligheden vil.

Var det så ikke på høje tid, at regeringen satte sig ned og sagde: Hvad er det egentlig talt, der sker, når nej et kommer? Hvad kan vi så gøre? Jamen lad dog befolkningen vide, hvad konsekvenserne er.

Vi, der er imod Amsterdamtraktaten, er ikke nervøse for det. Vi tror faktisk på Maastrichttraktaten, men det kan jeg forstå på det hele, at det er der nogle fra regeringspartierne, der ikke helt gør. Men netop for at forhindre, at det går så galt, som fru Elisabeth Arnold netop stod og sagde, og at vi skal have alle disse folkeafstemninger, indtil regeringen kan finde et eller andet at blive enige med befolkningen om, netop derfor er det godt at få et oplæg allerede så tidligt som et halvt år før selve folkeafstemningen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jamen den situation, jeg opridsede, plæderede jo netop for, at hvis man vil undgå den situation, så skal man stemme ja.

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Elisabeth Arnold sagde, at dengang vi i 1992 stemte nej til Maastrichttraktaten, gik der et chok gennem Europa. Jeg synes måske ikke, det er den helt rigtige formulering. Det er nok rigtigt, at for bureaukraterne nede i Bruxelles var det noget af et chok. De havde næppe forestillet sig, at en befolkning ville sige nej.

Det, der jo skete, var, at der som følge af det danske nej blev skabt en bølge af optimisme i andre lande, hvor man hidtil havde troet det umuligt, at en befolkning kunne tage spørgsmålet om EU op og gøre noget ved det, for det havde hidtil været noget, som regeringerne havde kørt hen over hovedet på befolkningerne.

Nu så man i Frankrig f.eks., at det rent faktisk kunne lade sig gøre, og man var jo ved den franske folkeafstemning efterfølgende kun en hårsbredde fra også dér at sige nej. Men der blev fundet et par papkasser med stemmer et eller andet sted ude i Stillehavet, og så klarede man lige nøjagtig den folkeafstemning igennem.

Men et nyt dansk nej vil jo skabe en endnu større optimisme rundt omkring i alle de europæiske lande, en optimisme for, at befolkningerne kan tage situationen i deres egen hånd. De kan gå imod EU-bureaukratiet og selv bestemme, og det vil åbne for en debat om et alternativ til unionsudviklingen, et alternativ til unionsudviklingen, som jo alle befolkningerne ønsker. Det ved vi jo. Det er da det, der er perspektivet ved et dansk nej og efter vores opfattelse i Enhedslisten det, som et dansk nej først og fremmest skal bruges til.

Men så har fru Elisabeth Arnold til gengæld ret i, at det er utrolig vigtigt, at et sådant nej bruges til venstre, at det bliver et nej i rødt og grønt, og at det ikke bliver dette sorte nej. Det er utrolig vigtigt. Det synspunkt kan jeg fuldt ud tilslutte mig.

Når vi f.eks. gør det klart i debatten i dag, at Amsterdamtraktaten indebærer vældige stramninger af flygtningepolitikken, ja, så er det klart, at det er et synspunkt, som højrefløjen i dansk politik er helt uenig i. De ser helt anderledes på det. Og det kan godt være, at hvis Enhedslistens og hr. Holger K. Nielsens synspunkter vinder frem, at der så vil være færre på højrefløjen, som vil stemme nej. Det kan godt tænkes, men til gengæld vil der være flere på venstrefløjen, blandt Socialdemokratiets vælgere og blandt fru Elisabeth Arnolds vælgere, som vil stemme nej, og det ville være det rigtige. Det vil være det, vi skal arbejde for, for så vil det nemlig være den rigtige side i Folketinget, som kommer til at formulere, hvad der skal ske efter et nej.

Så de betragtninger, fru Elisabeth Arnold var inde på i den del af sin tale, synes jeg var både kloge og rigtige.

Så skal jeg prøve at imødekomme den opfordring, der har været til at fremlægge synspunkt om, hvad et nej skal bruges til. Det er også til ære for hr. Ove Fich, så han ikke skal sidde i blinde og lede efter, hvad der skal ske. Jeg ved godt, det først og fremmest er Socialdemokratiet, der kommer til at bestemme, hvad der skal ske efter et nej, men nu får hr. Ove Fich altså et

forslag, som han så har mulighed for at tage stilling til. Jeg skal derfor fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at et dansk nej ved den kommende folkeafstemning om Amsterdamtraktaten indebærer, at Amsterdamtraktaten bortfalder, men at der desuden vil være en række andre problemer, som skal løses, herunder dansk frigørelse fra Schengenkonventionen, afvikling af EU's landbrugsstøtteordninger og strukturfordele, indførelse af en effektiv miljøgaranti og et nyt samarbejde med alle østeuropæiske lande.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 5).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Jeg skal lade dette forslag indgå i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Lige et enkelt spørgsmål til Enhedslisten: Når man i det her forslag til vedtagelse skriver, at traktaten bortfalder, er det så en beskrivelse af en juridisk banalitet, eller er det udtryk for, at Enhedslisten ikke mener, at man bør gå ud og genforhandle, hvis det bliver et dansk nej?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg var lidt inde på det tidligere under en kort bemærkning. Efter Enhedslistens opfattelse er det ikke realistisk at få det, man kalder en genforhandling, fordi de andre lande ikke vil åbne traktaten på en sådan måde, at der kunne komme noget som helst fornuftigt ud af det, og vi mener, at en genforhandling indebærer risikoen for, at det hele ender med en ny Edinburgh-historie og en ny folkeafstemning om stort set den samme traktat. Og det er vi selvfølgelig ikke interesseret i.

Derfor ønsker vi at dele det op, således at man først konstaterer, at Amsterdamtraktaten er bortfaldet, og derefter rejser – gerne i et samarbejde mellem SF og Enhedslisten og forhåbentlig regeringen – f.eks. kravet om en effektiv miljøgaranti, som vi jo er enige om, hr. Holger K. Nielsen og jeg.

Men vi mener altså ikke, at det fører til noget godt, og der er stor risiko for, at det kunne føre til noget skidt, hvis Danmark selv kom og bad

om, at den Amsterdamtraktat, som vi havde stemt ned, skulle til genforhandling.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det er selvfølgelig interessant, at Enhedslisten leverer gode argumenter til støtte for både de borgerlige og regeringen om genforhandlingsdiskussionen, og det er det her jo også udtryk for.

Det undrer mig lidt, det må jeg sige, at man fuldstændig afviser den mulighed, som bør undersøges, men da jeg så kan høre, at det er en afvisning af en meget central del af SF's politik efter et dansk nej, så kan vi selvfølgelig ikke støtte dette forslag til vedtagelse fra Enhedslisten.

Addi Andersen (CD):

Jeg har allerede tidligere i dag understreget, hvorfor Amsterdamtraktaten er væsentlig for Europas fremtid. Derfor er det naturligvis vort håb, at et stort flertal af danskerne ved folkeafstemningen til næste år vil sige ja til den traktat, der leder Europa i en retning, som Danmark kun kan være tilfreds med.

Hvis det imidlertid skulle ske, at et flertal siger nej, vil både Danmark og Europa komme i en uoverskuelig situation. Men problemet er Danmarks. De øvrige lande ønsker stadig væk at videreføre den europæiske tanke. Dette må Danmark ikke blokere for. Derfor må Danmark tillade de andre lande at gennemføre Amsterdamtraktaten. Der er for CD ingen tvivl om, at det både politisk og praktisk vil bringe Danmark i en meget svag position, måske lige så svag som Norges, hvor man må følge regler, som man ikke selv har haft indflydelse på.

Men det afgørende for CD er, at vi ikke lægger hindringer i vejen for et projekt, der er den eneste vej videre for et fredeligt Europa.

Og så vil jeg gerne sige til sidst: Nejpartierne påtager sig altså et meget stort ansvar, for de kan ikke forudse, hvilke følger et nej vil have for Danmark, og det hjælper ikke Danmark og resten af Europa, hvis de bagefter sidder med røde ører, når først skaden er sket.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes, det var et meget skuffende svar fra såvel stats- som udenrigsministeren på den forespørgsel, som er rejst her i dag om konsekvenserne af et dansk nej. Jeg synes faktisk, det var utrolig skuffende, at ministrene ikke engang

havde gjort sig den umage at dele svaret i henholdsvis en formel besvarelse af de juridiske omstændigheder og en politisk vurdering, som måske i deres øjne kunne have været negativ for Danmarks vedkommende.

Jeg synes, vi fik en hel anden snak, som heller ikke havde noget med forespørgslen at gøre, men vi kan jo selvfølgelig kun tage til efterretning, at det er det niveau, debatten skal føres på.

Jeg synes egentlig, det er utroligt at måtte konstatere, at det er nemmere at få en formel besvarelse af det spørgsmål, der er rejst som forespørgslen's tema her i dag, af den britiske Europaminister, Doug Henderson, end det er at få det af den danske statsminister.

Den britiske Europaminister, Doug Henderson, som alle nok ved kommer fra Labour i England. Han har den 16. juli i år svaret på et spørgsmål om, hvad der vil ske, hvis et medlemsland ikke ratificerer Amsterdamtraktaten. Og hans svar er helt utvetydigt og meget, meget firkantet og klart, at så kan Amsterdamtraktaten i dens nuværende form naturligvis ikke gennemføres i EU.

Se, det er jo den oplysning, der formelt set burde være kommet ud som hovedpointen i den besvarelse, der kom fra stats- og udenrigsministeren i stedet for alt det andet omsvøb. Men jeg synes, det er interessant, at det her svar, og det var ikke engang et forsøg på at tale udenom, kom fra den britiske Europaminister.

For sandheden er jo, hvis der skal ske det, at Danmark skulle smides ud af EU, hvis vi stemte nej, eller hvis der skulle ske det, at Danmark stod i en isoleret og helt uoverskuelig situation, som statsministerens udgangspunkt er, så ville det jo være, fordi alle de andre lande var enige om at forsøge at isolere Danmark og stille Danmark i en helt uoverskuelig situation.

Det, som vi kan fornemme, er jo noget andet. Den britiske regering har ikke nogen interesse i at stille Danmark i en så isoleret situation. Den svenske regering vil jo nok heller ikke have opbakning i den svenske befolkning til at lægge et helt, helt utidigt pres på Danmark, fordi vi fastholder de rettigheder, vi har på det nuværende traktatgrundlag.

Så man skal holde op med det dér forsøg på en skræmmekampagne og al den snak om, hvad der vil ske, hvis vi stemmer nej. Og man skal holde sig til det, som jeg jo egentlig også synes der kom som et rimeligt klart svar fra statsministeren i en besvarelse af et skriftligt

spørgsmål, jeg stillede tidligere i sommer. Spørgsmålet lød, hvad der ville være sket i 1992, hvis ikke Danmark den 4. juni – 2 dage efter vi havde stemt nej – gav de andre lande mulighed for at ratificere traktaten, fordi man med den daværende udenrigsministers ord nok skulle finde en kattelem for Danmark.

Da svarede statsministeren jo meget mere klart, end han har gjort under debatten her i dag. Han håber nok også, det er et skriftligt svar, som ikke så mange ser. Men der siger han selvfølgelig, at kun fordi Danmark medvirkede til den rådsvedtagelse, der fandt sted den 4. juni, kunne de andre jo gå videre og få gennemført deres Maastrichttraktat.

Hvis Danmark havde benyttet sin ret til at sige, at Maastrichttraktaten ikke kunne være blevet til noget, så var situationen en helt anden. Så ville der selvfølgelig også dengang have været en mulighed for, hvis man havde ønsket det fra dansk side, at få åbnet traktaten for ny forhandling.

Så har det allerede været diskuteret en del – og jeg skal også give mit bud på og Dansk Folkepartis bud – hvem der har ansvaret for at præsentere et alternativ. Det er efter vores opfattelse både tilhængere og modstandere, der har det ansvar. Hver for sig skal vi definere, hvad vi tror, der sker ved et nej. Tilhængerne, fordi det er dem, der foreslår forandringer og forhandlede traktaten, og fordi det er dem, der vil forhandle efterfølgende. Og modstanderne, selvfølgelig fordi vi foreslår, at de ændringer, der foreslås, stemmes ned.

Hvad sker der så, hvis vi stemmer nej? Tilhængerne giver forskellige bud. Statsministeren siger: Uoverskuelig situation. Hr. Uffe Ellemann-Jensen siger: Vi skal melde os ud af EU. Økonomiministeren har tidligere sagt, at så er traktaten bortfaldet og det er ikke kun Danmarks problem. Det er hele EU's problem, har økonomiministeren sagt. Vi kan altså konstatere, at tilhængerskaren er fuldstændig splittet i spørgsmålet om, hvad der sker, hvis vi stemmer nej. Og derfor kan jeg selvfølgelig godt forstå, at tilhængerne forsøger at give det indtryk, at det kun er modstanderne, der er splittet på, hvad der skal ske. Men selvfølgelig er vi det.

Det er jo legitimt nok. Det er også legitimt nok, at tilhængerne er det. Men det forsøger man bare at undgå en debat om, og det har man også gjort her i dag. Selv om vi klart har spurgt Venstres ordfører, hvad det betyder, når Venstres siger: Danmark bør af egen selvstændig

drift forsøge en udmeldelse af EU, så får vi ikke noget svar.

Endelig skal jeg sige, hvad der er Dansk Folkepartis alternativ. Hvad er vores idé? Det er selvfølgelig, at vi får en situation for Danmark, hvor vi ikke er med i den politiske opbygning af Unionen, men hvor vi er med i et forbedret udbygget handelssamarbejde, som vi vil fremlægge flere ting omkring senere.

Endelig skal jeg på baggrund af, at vi mener, det er vigtigt, at der kommer et bud på de alternativer og de muligheder, Danmark står med i tilfælde af et nej – for der er rent faktisk mange muligheder – fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til at foretage en undersøgelse af Danmarks muligheder i tilfælde af et dansk nej ved folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten den 28. maj 1998, herunder eventuelt at inddrage Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI) i undersøgelsesarbejdet.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 6).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her-efter i forhandlingen.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Allerede flere gange i fru Annette Justs indlæg – vi har jo indlæg fra fru Annette Just både først og sidst og hele tiden indimellem – har hun harceleret over, at Amsterdamtraktaten ikke indeholder noget som helst om finansieringsreform og landbrug osv.

Nej, og det har aldrig været meningen. Det er fuldstændig klarlagt og har været det i flere år, at sådan er det. Først skulle man lave en traktat, og derefter skulle man selvfølgelig også, før udvidelsen finder sted, løse en lang række problemer, når den nuværende finansieringsramme, Delors 2-pakken, udløber i 1999. Det har været totalt blotlagt, og derfor er det lidt overraskende gang på gang at skulle høre fru Annette Just harcelere over, at der i Amsterdamtraktaten ikke står noget, som det aldrig har været meningen skulle stå der.

Jeg har med stor forundring lyttet til diskussionen, som den har udfoldet sig igennem utallige korte bemærkninger. En regering har en pligt til at fremlægge sin politik. Det kan man forlange af en regering, og det har regeringen

gjort. Den er gennemarbejdet, og den er velbetydende igennem et meget grundigt forarbejde, men man kan altså ikke forlange af en regering, at den skal fremlægge to forskellige politikker.

Det er ikke et rimeligt krav, og det er ikke, hvad vores arbejdsform her i Tinget indeholder.

Vi har fra regeringens side fremlagt den politik, som vi mener bør vedtages her i Folketingssalen og senere ved en folkeafstemning, og det er vores forpligtelse. Vi har derudover gjort os overvejelser om, hvordan situationen ville være, hvis det blev et nej.

Vanskeligheden ved at vurdere, hvad der vil ske ved et nej, ligger i, at det ikke kun er os, der i så fald skal tænke os om og prøve at finde ud af noget. Det er også 14 andre medlemslande, der skal prøve at finde ud af det. Jeg kan sige, at der efter min vurdering ikke findes den kvindedefødt, der er i stand til på nuværende tidspunkt at lave en fornuftig vurdering af, hvad der ville blive slutresultatet af en proces, der blev sat i gang ved et dansk nej. Det kan ikke lade sig gøre. Man stiller her et urimeligt krav, et krav, som man heldigvis kan komme fuldstændig nemt uden om ved simpelt hen at stemme ja til den udmærkede Amsterdamtraktat.

Lad mig sige om Enhedslistens forslag til vedtagelse, at det indeholder en efterlysning af et nyt samarbejde med Østlandene. Jeg kunne unde hr. Keld Albrechtsen at præsentere en sådan tanke for de østeuropæiske lande. Det, de ønsker sig, er netop ikke et nyt samarbejde, de ønsker at være med i vores det gamle, som de har stor beundring for. Det er det, som de ønsker at være med i, og ikke en eller anden model, som hr. Keld Albrechtsen kan sidde og opfinde.

Så til sidst til hr. Kristian Thulesen Dahl. Hr. Kristian Thulesen Dahl behøver ikke at trække hr. Henderson frem i debatten her. Jeg sagde nøjagtig det samme. Jeg sagde, at et nej må respekteres af de øvrige medlemslande, og et nej må selvfølgelig også respekteres af den danske regering. Det indgik i min indledende tale, og derfor er der ikke tale om noget omsvøb i den tilkendegivelse.

Jeg kan se, at det nu også er lykkedes de tre modstandergrupperinger her i salen at tale sig længere og længere væk fra hinanden, så langt væk, at de ikke engang kan stemme for hinandens forslag. Der ligger tre forskellige forslag, og det viser jo sådan set bedre end noget andet, hvor totalt splittet modstandergrupperingen her

i Folketingssalen er. Tre forskellige forslag med fuldstændig forskelligt indhold; det synes jeg er en flot høst af denne eftermiddags arbejde.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil bare for en ordens skyld sige, at det svar, som jeg har set Doug Henderson, den britiske Europaminister, har givet den 16. juli, ikke harmonerer med det, som udenrigsministeren netop gengav, at svaret skulle være. Det være sagt for en ordens skyld. Doug Henderson er meget, meget mere klar med hensyn til, at Amsterdamtraktaten i dens nuværende form selvfølgelig ikke kan gennemføres, hvis Danmark stemmer nej.

Det, som udenrigsministeren siger, er, at så har Danmark et problem, og så skal der forhandles, og han siger også, at Amsterdamtraktaten vil stå til troende, men at der så skal findes en særskilt løsning for Danmark, og at det er Danmarks problem og ikke EU's problem.

Det andet, som jeg vil sige, er, at som det ser ud nu, kan Dansk Folkeparti stemme for de forslag til vedtagelse, der er fremsat, også det fra Enhedslisten og det fra Fremskridtspartiet, ligesom vi selvfølgelig stemmer for vores eget forslag. Så jeg vil sige til udenrigsministeren, at snakken om, at det, at der er fremlagt flere forslag, skulle være et udtryk for, at vi ikke alle sammen, som jeg forstår det, mener, der skal foretages en yderligere undersøgelse af, hvad mulighederne er for Danmark, når der er kommet et dansk nej, er simpelt hen forkert.

Formanden:

Fru Annette Just som ordfører for forespørgerne.

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at takke for den gode debat. Jeg tror faktisk, at det har været meget gavnligt, at vi har haft denne debat om, hvad der sker, når Danmark siger nej den 28. maj.

Selv om hverken statsministeren eller udenrigsministeren har været særlig vilde med at komme med bud på, hvad regeringen vil gøre, er jeg så naiv, at jeg faktisk tror, vi har sat lidt hjernevindinger i gang. Selv om det ikke kan ses at være andet end krøllerne, tror jeg alligevel, at det må have sat noget i gang, således at man begynder at forstå, at det er nødvendigt, og at regeringen ikke vil blive taget helt så

meget på sengekanten, som den tidligere regering blev det den 2. juni 1992.

Udenrigsministeren gentager i sine afsluttende bemærkninger, at jeg ikke skal komme og tro, at EU-udvidelsen har noget med den finansielle reform at gøre, for det skal der ikke stå noget om i Amsterdamtraktaten. Det er netop det, jeg har sagt hele tiden, og derfor er Amsterdamtraktaten fløjttende ligeegyldig i forhold til EU-udvidelsen.

EU-udvidelsen kan ikke ske, før den finansielle reform er i orden. Jeg ved da godt, at det ikke var meningen, at den skulle være med i Amsterdamtraktaten, men det er sandelig meningen, at vi skal have en finansiell reform, inden udvidelsen kan komme i gang. Derfor er den det vigtigste for EU-udvidelsen, og så skal tilhængerpartierne holde op med at bruge Amsterdamtraktaten som et argument for, at vi ellers ingen EU-udvidelse får. Det holder ikke vand.

Så prøver udenrigsministeren nu her til sidst at sige, at de her partier, der er modstandere af Amsterdamtraktaten, overhovedet ikke kan blive enige om noget som helst, for de fremsætter tre forslag til vedtagelse. Lad mig gøre udenrigsministeren lidt rød om ørene og sige: Fremskridtspartiet kan godt stemme for dem alle tre. Det er nemlig tre sider af den sag, og vi er enige i alle tre sider. Derfor kan Fremskridtspartiet stemme for alle tre forslag, og så kan det jo være, at udenrigsministeren har fået en tegning af, hvad det egentlig talt er, de tre partier, der går imod Amsterdamtraktaten, mener, vi skal gøre, når nejtet kommer hjem, og hvad det er, regeringen skal komme med.

Jeg er ked af, at vi ikke er kommet videre i enigheden med regeringen om, at de skal tage det så alvorligt, at de begynder at tænke over, hvordan de skal forholde sig den 29. maj, når de står med det store nej. Jeg håber, at det lykkes at finde frem til det, og at man så vil respektere folkets stemme og sige: Fint, hvis et flertal har sagt nej til det her, så er Amsterdamtraktaten faldet, og så ikke noget med at komme med forkølede undtagelser eller lignende undskyldninger. Det holder ikke vand. Derfor synes jeg, vi har fået en god start på vinterens debat om Amsterdamtraktaten og EU.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 4 af Annette Just (FP) (se foran) forkastedes, idet 11 (FP, EL og DF) stemte for, 83 (S, V, KF, SF, RV og CD) imod; 1 (Frank Dahlgaard (KF)) stemte hverken for eller imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 5 af Keld Albrechtsen (EL) (se foran) forkastedes, idet 11 (FP, EL og DF) stemte for, 82 (S, V, KF, SF, RV og CD) imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 6 af Kristian Thulesen Dahl (DF) forkastedes, idet 17 (SF, FP, EL og DF) stemte for, 77 (S, V, KF, RV, CD, Tommy Dinesen (SF) og Steen Gade (SF)) imod; 1 (Frank Dahlgaard (KF)) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Forespørgsel nr. F 11:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om forholdet mellem Amsterdamtraktaten og de fire danske undtagelser?«

Af Keld Albrechtsen (EL) og Frank Aaen (EL). (Forespørgslen anmeldt 8/10 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 21/10 97).

Begrundelse

Keld Albrechtsen (EL):

Regeringen har bestandig undervejs under regeringskonferencen og derefter, da man kom hjem med Amsterdamtraktaten, hævdet, at de danske undtagelser ville stå fast før, under og efter regeringskonferencen og altså også være sikret i Amsterdamtraktaten.

Nu viser en gennemgang af Amsterdamtraktaten efter min opfattelse, at der er alvorlige problemer med sikringen af de danske undtagelser i traktaten. På væsentlige punkter er de ikke fuldt ud sikret, og derfor har vi ønsket at få regeringens redegørelse for forholdet til undtagelserne og at få mulighed for senere hen at drøfte det og stille forslag til vedtagelse om,